

KAUWEN EN KAUWEN

Wanneer je een groep Kauwen (meestal in gezelschap van Roeken) individueel in het winterhalfjaar nauwkeurig gaat bekijken, dan heb je een kans om de verschillende ondersoorten er uit te halen.

Jan-Erik Kikkert heeft in zijn verslag: "Slaaptrek van Kauwen, Roeken en Kraaien boven Geldrop winter 1992/1993" over deze ondersoorten een artikel geschreven. Met zijn toestemming volgt hieronder de inhoud van het artikel.

Mogelijk is het een hulp om een volgende keer zelf de verschillende ondersoorten uit een groep Kauwen te halen. Mijn ervaring is dat bijvoorbeeld de Russen vaak als een groepje (minimaal 2, maximaal 7) in de grote groep te zien zijn. Dat er eventueel nog Noordsen tussen zitten heb ik nog niet vast kunnen stellen.

Peer Busink.

ONDERSOORTEN VAN DE KAUW

Het aantal Kauwen dat in Nederland overwintert, bedraagt minstens een half miljoen.

Er kunnen in het winterseizoen 3 ondersoorten worden waargenomen: *Corvus monedula spermologus* (West-Europa), *C. m. monedula* (Scandinavië) en *C. m. soemmerringii* (Oost-Europa en Rusland).

In Nederland broedt alleen de ondersoort *spermologus*. Het gros van de overwinteraars bestaat ook uit deze ondersoort.

Hoewel de verschillen tussen de Russische en Scandinavische Kauwen nauwelijks in de vogelgidsen worden beschreven, zijn deze ondersoorten met een beetje moeite te onderscheiden van de West-Europese ondersoort.

De "Petersons" schrijft dat de *monedula* een lichtere hals en onderdelen heeft en een onduidelijke witte vlek op de zijhals. *Soemmerringii* heeft een witte of geelwitte halvemaanvormig halsvlek.

De "Tirions" schrijft: het achterhoofd van de *monedula* is veelal lichter zilvergrijs. De ondersoort is witachtig aan de halsbasis maar veelal niet te onderscheiden van *spermologus*. De *soemmerringii* is veelal niet te onderscheiden van *monedula*.

"Vogeldeterminatie" (Thieme) heeft het erover dat *monedula / soemmerringii* te herkennen zijn aan een lichtere hals of witte vlek beneden de oorstreek.

Methode

Op 11 en 15 februari heb ik beide ondersoorten bekeken rondom de Razob. Ik heb hier de weilanden afgezocht naar groepen Roeken en Kauwen. De vogels moesten wel redelijk dicht langs de weg zitten anders werd de afstand te groot. Ik ben de vogels met de auto genaderd en heb ze bekeken met draaiende motor. Zodra de motor afsloeg vlogen de vogels op en gingen enkele honderden meters verderop weer zitten. Ook kon ik de auto niet uit want dan vlogen ze ook weg.

Kauw voor Kauw heb ik ze bekeken, vooral op koptekening, want lichtere onderdelen waren niet te zien.

Herkenning *C. m. monedula* en *C. m. soemmerringii*

De Russische Kauwen vielen het snelst op. De vogels hadden een relatief brede onderbroken of gesloten witte ring rond de nek (zie tekening). Ik zou het geen halvemaanvormige vlek willen noemen.

Deze vogels waren al van een redelijke afstand te onderscheiden van *C. m. spermologus*. Ook de grijze oorstreek was bij de meeste vogels lichter dan bij *spermologus*. Een enkel individu had een vrij donkere kop. Mogelijk waren dit eerste-winter vogels. Van grijzere onderdelen was, bij de veldwaarnemingen, geen sprake. Misschien dat dit bij vogels in de hand wel zichtbaar is.

De Scandinavische Kauwen waren moeilijker te determineren. Ook bij deze ondersoort was alleen de koptekening

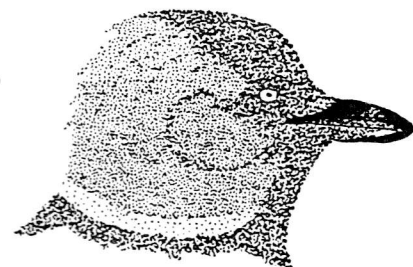
herkenbaar anders, dan bij *spermologus*. Het was noodzaak de vogels goed van de zijkant te zien. De oorstreek was nauwelijks lichter dan bij *spermologus*. Wel was een witte vlek aan de zijkant van de hals te zien. Deze vlek was richting snavel het breedst en liep naar de nek toe in een punt. Ze had de vorm van een druppel die horizontaal ligt (zie tekening). Bij sommige vogels liep de vlek over in een lichtgrijze dunne streep die een ring vormde rondom de nek.

Corvus monedula spermologus

C. m. monedula

C. m. soemmerringii

JAN-ERIK KIKKERT